

ODVJETNIK

Mladen Ćorić
Ulica Gjura Čanića 12A, 10000 Zagreb
E- mail: mladen.coric@odvjetnikcoric.hr
Tel. + 385 (0)1 / 3702 330

Zagreb, 31. srpnja 2024. godine

TRGOVAČKI SUD U SPLITU

Revident: Zdravko Kuzmić iz Zagreba, Horvatovac 13, OIB: 42435648261, u svojstvu razriješenog stečajnog upravitelja ADRIA ČELIK d.o.o. u stečaju Kaštel Sućurac, kojeg zastupa Mladen Ćorić, odvjetnik u Zgb.

PRIJEDLOG ZA DOPUŠTENJE REVIZIJE

1. Rješenjem Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske posl. broj Pž-2526/2024 od 25. lipnja 2024. godine, koje je revidentu dostavljeno 9. srpnja 2024. godine (dalje: pobijano rješenje) odbačena je žalba revidenta na prvostupanjsko rješenje St-45/2015 Trgovačkog suda u Splitu od 14. svibnja 2024. godine kojim je revident razriješen dužnosti stečajnog upravitelja ADRIA ČELIK d.o.o. u stečaju Kaštel Sućurac zbog neuspješnog obnašanja dužnosti (dalje: rješenje o razrješenju).

Revident je dužnost stečajnog upravitelja vršio od 6. prosinca 2019. u stečajnom postupku iza Adria Čelik d.o.o. u stečaju koji se pred Trgovačkim sudom u Splitu vodi pod poslovnim brojem St-45/2015.

Dokazi: - rješenje Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske Pž-2526/2024
- potvrda primitka rješenja VTS-a Pž-2526/202
- rješenje TS u Splitu, posl. broj St-45/2015 od 14. svibnja 2024. godine

2. Protiv rješenja o razrješenju revident je uložio žalbu u kojoj je opsežno iznio razloge zbog kojih ga nije trebalo razriješiti dužnosti stečajnog upravitelja.

Između ostalog, u žalbi je posebno istaknuo (str. 15 žalbe, prvi ulomak) da mu nije bila dana zakonom propisana mogućnost da se očituje o namjeri razrješenja prije nego što je doneseno rješenje o razrješenju čime mu je to zakonsko pravo uskraćeno.

Kao što je rečeno, pobijanim rješenjem žalba revidenta odbačena je kao nedopuštena, čime mu je isključeno pravo na žalbu.

Dokaz: -žalba revidenta na rješenje o razrješenju

3. Prema odredbi čl. 385.a st. 2 ZPP-a Vrhovni sud Republike Hrvatske dopustit će reviziju i ako stranka učini vjerojatnim da joj je u prvostupanjskom i drugostupanjskom postupku zbog osobito teških povreda određaba parničnog postupka ili pogrešne primjene materijalnog prava povrijeđeno kakvo temeljno ljudsko pravo zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i da se stranka na te povrede, ako je to bilo moguće, već pozivala u nižestupanjskom postupku.

Ovim prijedlogom revident traži da mu se dopusti podnošenje revizije upravo zbog takve osobito teške povrede odredaba parničnog postupka kojom je povrijeđeno njegovo pravo na žalbu, odnosno pravo na djelotvorno pravno sredstvo, kao i pravo na pravično suđenje zajamčeno Ustavom RH i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Ta osobito teška povreda odredaba parničnog postupka je isključenje revidentu, kao stečajnom upravitelju, prava na žalbu protiv rješenja o razrješenju, odnosno oduzimanje revidentu, kao stečajnom upravitelju, prava na djelotvorno pravno sredstvo protiv donošenja rješenja o razrješenju.

Člankom 18. Ustava Republike Hrvatske propisano je:

„Jamči se pravo na žalbu protiv pojedinačnih pravnih akata donesenih u postupku prvog stupnja pred sudom ili drugim ovlaštenim tijelom.

Pravo na žalbu može biti iznimno isključeno u slučajevima određenima zakonom ako je osigurana druga pravna zaštita.“

Odredbom čl. 91 st. 4 Stečajnog zakona (Narodne novine broj 71/15, 104/17, 36/22 i 27/24) propisano je da protiv rješenja o razrješenju stečajnog upravitelja pravo na žalbu imaju samo stečajni vjerovnici, dakle, ne i sam stečajni upravitelj koji je razriješen. To znači da zakonom nije propisano pravo stečajnog upravitelja da se žali na odluku kojom ga se razrješava, štoviše takvo pravo stečajnog upravitelja je zakonom isključeno. Radi se o isključenju prava na žalbu u užem smislu – u smislu podnošenja formalne žalbe na rješenje o razrješenju.

Takvo isključenje prava na žalbu u užem smislu legitimno je u slučaju da je, u skladu s čl. 18 st. 2 Ustava RH, osigurana druga pravna zaštita. Drugačije rečeno, pravo na žalbu u užem smislu može se isključiti samo u slučaju da je osigurana druga pravna zaštita predviđena Ustavom RH kao uvjet za isključenje prava na žalbu u užem smislu.

U ovom slučaju jest osigurana takva druga pravna zaštita, međutim rješenjem o razrješenju i pobijanim rješenjem je ona revidentu uskraćena.

Ta druga pravna zaštita je predviđena odredbom čl. 91 st. 3 Stečajnog zakona. Prema toj odredbi, prije donošenja odluke o razrješenju, sud je dužan omogućiti stečajnom upravitelju da se očituje o namjeri suda da ga razriješi i da na taj način utječe na donošenje odluke o razrješenju, odnosno sprječavanje donošenja takve odluke. Takva druga pravna zaštita, koja je dio prava na žalbu u širem smislu, mora (efektivno) stajati na raspolaganju stečajnom upravitelju u slučaju kada nema pravo na žalbu u užem smislu jer jedino mu se time omogućava djelotvorno pravno sredstvo kojim može utjecati na donošenje odluke o razrješenju, odnosno spriječiti njeno donošenje.

Evidentno je da je u ovom slučaju prvostupanjski sud revidentu kao stečajnom upravitelju uskratio mogućnost da se očituje o namjeri stečajnog suca da ga razriješi i time mu oduzeo jedinu (drugu) pravnu zaštitu koja mu je stajala na raspolaganju da utječe na donošenje odluke o razrješenju odnosno da se suprotstavi donošenju takve odluke. Dakle, u ovom slučaju je revidentu od strane prvostupanjskog suda oduzeta zakonom predviđena druga pravna zaštita, odnosno pravo na djelotvorno pravno sredstvo čime je protuustavno i protuzakonito isključeno njegovo pravo na žalbu, u širem smislu, odnosno isključeno pravo na djelotvorno pravno sredstvo, što predstavlja osobito tešku povredu parničnog postupka.

Iako je revident opisano uskraćivanje prava na očitovanje prije donošenja odluke o razrješenju istaknuo u žalbi protiv te odluke kao žalbeni razlog (strana 15. žalbe, prvi ulomak), drugostupanjski sud je žalbu odbacio i donio pobijanu odluku kojom je de facto potvrđeno protuustavno i protuzakonito isključenje prava na žalbu u širem smislu.

4. Člankom 13 Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda je predviđeno da:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

Iako je u hrvatskom tekstu Konvencije ovo pravo naslovljeno kao pravo na djelotvoran pravni lijek, to pravo nesumnjivo treba shvatiti šire što u opaski br. 83 (str. 40) navodi i autorica Jasna Omejec, bivša sutkinja Ustavnog suda RH, u knjizi Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u praksi Europskog suda za ljudska prava, izdanje Novi informator, Zagreb, 2014. Tu ona kaže: *„...U knjizi se engleski izraz remedy prevodi kao „pravno sredstvo“, a ne kao „pravni lijek“. Izraz „pravno sredstvo“ ima šire i općenitije značenje i ne upućuje nužno na hijerarhijski postavljen sustav „pravnih lijekova“ u domaćim sudskim, upravnim i drugim pravnim postupcima.“*

Polazeći od takvog (ispravnog) poimanja djelotvornog pravnog sredstva nužno je zaključiti da je prvostupanjski sud u ovom slučaju, oduzimanjem mogućnosti revidentu da se kao stečajni upravitelj očituje o namjeri suda da ga razriješi, isključio revidentu pravo da se koristi konvencijskim pravom na djelotvorno pravno sredstvo.

5. Ustavno pravo na žalbu, kako je uređeno čl. 18 Ustava RH, nalaže cjelovito poimanje i primjenu tog prava, odnosno poimanje tog prava u širem smislu, onako kako je to i izloženo u ovom prijedlogu.

To cjelovito (integralno) poimanje i primjena prava na žalbu podrazumijeva (i) postojanje druge pravne zaštite u slučaju kada je isključeno formalno pravo na žalbu, dakle kada je isključena žalba u užem smislu. Ta druga pravna zaštita mora biti takva da: (a) postoji, tj. da je normativno uređena, što je u ovom slučaju uređeno spomenutim čl. 91 st. 3 SZ, (b) da je po učincima podobna da pruži drugu pravnu zaštitu osobi koja nema pravo na žalbu u užem smislu i (c) da je efektivna, tj. da se onaj kojem pripada ta druga pravna zaštita stvarno može njome služiti (što se u ovom konkretnom slučaju uopće nije ostvarilo).

Kako je navedeno, u ovom slučaju druga pravna zaštita se trebala postići davanjem stečajnom upravitelju prava na prethodno očitovanje iz čl. 91 st. 3 Stečajnog zakona. Tim očitovanjem se, istina, ne postižu oni učinci pravne zaštite koji se mogu postići žalbom, ali je nedvojbeno da se tim očitovanjem može utjecati na donošenje odluke o razrješenju, odnosno ona se može spriječiti jer očitovanje otvara prostor u kojem se može razložno, argumentirano i pravno utemeljeno utjecati na sud prilikom donošenja odluke o razrješenju. Što je još važnije, takvo očitovanje podrazumijeva i jasno i otvoreno iskazivanje razloga od strane suda koji ga vode u namjeri da razriješi stečajnog upravitelja, pa stečajni upravitelj ima priliku sučeliti svoje argumente s razlozima koji vode sud. U tom smislu postoji i najveća bliskost između očitovanja i žalbe kao mehanizama zaštite prava (stečajnog upravitelja).

S obzirom na sve to, neosporivo je da uskraćivanje revidentu kao stečajnom upravitelju prava na očitovanje, odnosno uskraćivanje prava na drugu pravnu zaštitu nužno dovodi do povrede prava na žalbu, kako se ono razumije u integralnom smislu, odnosno da dovodi do povrede prava na djelotvorno pravno sredstvo.

Nužnost integralnog poimanja i primjene ustavnog prava na žalbu, odnosno konvencijskog prava na djelotvorno pravno sredstvo, nije samo teoretske naravi već očigledno i jasno proizlazi iz pozitivnog zakonskog uređenja žalbe na odluku o razrješenju stečajnog upravitelja kakvo je to uređenje bilo do zakonske promjene koju su donijele odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona (NN 36/22), ali i iz zakonskog uređenja koje nastalo nakon tih izmjena i dopuna koje potvrđuju da je jedino ispravno na spomenuti integralni način tumačiti zakonske odredbe o pravu na žalbu. To, naime, potvrđuje test razmjernosti.

Uskraćivanje, odnosno isključenje prava na žalbu stečajnom upravitelju prema ranije važećim odredbama Stečajnog zakona moralo je biti, kao i svako drugo propisano ograničenje ili oduzimanje prava nekom subjektu prava, podvrgnuto testu razmjernosti. U ovom slučaju je kod provođenja testa razmjernosti trebalo odgovoriti na pitanje postoji li drugi, adekvatan, način na koji bi stečajni upravitelji mogli zaštititi svoja prava u situaciji kada im je isključeno pravo na žalbu u užem smislu.

Polazeći od pretpostavke da je na postavljeno pitanje pozitivno odgovoreno, mora se zaključiti da je isključenje prava na žalbu u užem smislu bilo dopušteno samo zbog toga što je na drugoj strani supostojalo jasno i izričito pravo stečajnog upravitelja na očitovanje iz čl. 91 st. 3 Stečajnog zakona. Jedino to pravo stečajnog upravitelja na očitovanje osiguravalo je stečajnom upravitelju drugu pravnu zaštitu, u smislu ustavne odredbe čl. 18 st. 2 Ustava RH i kao takvo omogućavalo isključenje prava na žalbu stečajnom upravitelju u užem smislu. Dakle, može se razumjeti da je jedino na taj način bilo moguć kakav- takav prolazak testa razmjernosti. I da ta takvo razumijevanje treba dosljedno primjenjivati kod ocjene postojanja i korištenja prava na žalbu, odnosno prava na djelotvorno pravno sredstvo.

Da je integralno poimanje prava na žalbu ispravno pokazuje i to što je spomenutim zakonskim izmjenama Stečajnog zakona (Narodne novine 36/22) stečajnim upraviteljima dano pravo na žalbu na rješenje o razrješenju uz istovremeno dokidanje mogućnosti da se prethodno, prije donošenja odluke o razrješenju, očituju o razrješenju. Dakle, zakonodavac je logično zaključio da davanjem prava na žalbu u užem smislu prestaje potreba za očitovanjem stečajnog upravitelja iz ranije odredbe čl. 91 st. 3 Stečajnog zakona i time je potvrdio prethodno opisanu korelaciju i uvjetovanost zakonskog isključenja prava na žalbu, u užem smislu, s jedne strane, i prava na očitovanje kao druge pravne zaštite (u smislu čl. 18 st. 2 Ustava RH) kojom se nadomješta isključenje prava na žalbu u užem smislu, s druge strane.

Slijedom navedenog, i u ovoj pravnoj stvari bi se trebalo držati izloženog integralnog poimanja prava na žalbu, odnosno prava na djelotvorno pravno sredstvo.

6. Kao što je već navedeno, ovom slučaju stečajni sudac je uskratio revidentu pravo na očitovanje i to izrijekom i jasno priznao u toč. 18 obrazloženja rješenja o razrješenju.

Tu stečajni sudac tvrdi da je rješenje o razrješenju donio na temelju (nekih, ne navodi kojih) ranijih očitovanja stečajnog upravitelja. Ne treba posebno isticati da su se sva ta ranija očitovanja stečajnog upravitelja na koja se poziva u rješenju o razrješenju (kao mjerodavna) odnosila na druga pitanja, a ne na pitanje njegova razrješenja, pa su u tom smislu – upravo suprotno onome što se tvrdi u obrazloženju rješenja o razrješenju - posve irelevantna za razrješenje, odnosno irelevantna su u smislu da se ne mogu smatrati očitovanjem u smislu čl. 91 st. 3 Stečajnog zakona.

Tome treba dodati i to da obrazloženje rješenja o razrješenju ne sadrži ni „važne razloge“, u smislu odredbe čl. 91 st. 3 Stečajnog zakona, zbog kojih sud stečajnog upravitelja nije morao pozvati na očitovanje i zbog kojih ga je mogao razriješiti i bez njegovog prethodnog očitovanja.

Uz takve nedostatke razrješenje kakvo je proveo prvostupanjski sud u ovom slučaju ne može se drugačije objasniti nego kao grubo arbitrarno postupanje suda koji je sebi dao za pravo da posve i potpuno mimo zakona revidenta razriješi dužnosti stečajnog upravitelja. Pobjanim rješenjem je drugostupanjski sud takvo arbitrarno postupanje potvrdio i odobrio.

To je u suprotnosti je i s čl. 29. st. 1. Ustava Republike Hrvatske kojim je propisano da: „Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.“, kao i odredbom čl. 6 13 Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda koja uređuje pravo na pošteno suđenje.

Drugim riječima, opisano arbitrarno postupanje prvostupanjskog i drugostupanjskog suda, osim što što predstavlja kršenje ustavnog prava na žalbu i prava na djelotvorno pravno sredstvo, istovremeno predstavlja i povredu ustavnog i konvencijskog prava na pravično i pošteno suđenje.

7. Prethodno navedenom treba dodati i to da je prvostupanjski sud u pouci o pravnom lijeku dao revidentu uputu da ima pravo na ulaganje žalbe protiv rješenja o razrješenju.

Dakle, prvostupanjski sud je, znajući da mu je uskratio pravo na očitovanje, pravilno revidentu dao pravo na žalbu. Iako se, formalno, radi o pogrešnoj pravnoj pouci, ona je suštinski ispravna jer je žalba bila jedino preostalo pravno sredstvo zaštite legitimnim pravnih interesa revidenta kao stečajnog upravitelja u situaciji u kojoj mu je bilo uskraćeno pravo na očitovanje.

Po naravi stvari, revident nije mogao već u žalbi protiv rješenja o razrješenju osporavati isključivanje prava na izjavljivanje žalbe, odnosno, odnosno isticati povredu svog ustavnog prava na žalbu, odnosno djelotvorno pravno sredstvo, jer je za to saznao tek donošenjem pobijanog rješenja, pa mu se u tom smislu ne mogu isticati prigovori da na povredu prava na žalbu, odnosno prava na djelotvorno pravno sredstvo nije upućivao ranije, u žalbi na rješenje o razrješenju.

8. Rješenje o razrješenju nesumnjivo je pojedinačni pravni akt kojim je u odnosu na njegov status stečajnog upravitelja i prava i obveze koje proizlaze iz tog statusa postupak pravomoćno završen u odnosu na revidenta.

Slijedom toga revident kao stečajni upravitelj mora u skladu s Ustavom RH imati mogućnost žalbe na takvu pojedinačnu odluku, a ako je takva žalba isključena temeljem zakona, onda mu mora biti omogućena druga pravna zaštita predviđena zakonom da bi se ispunili zahtjevi ustavnog prava na žalbu, odnosno konvencijskog prava na djelotvorno pravno sredstvo. Ništa od toga se nije dogodilo u ovom slučaju.

9. Nagrada za rad stečajnom upravitelju određuje se u skladu s Uredbom o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrade stečajnim upraviteljima ("Narodne novine" br. 105/15.), a određuje se prema vrijednosti stečajne mase koja je unovčena za vrijeme stečajnog postupka.

Stečajni upravitelj na takvu nagradu ima pravo čak i onda kada u stečajnom postupku nema sredstava za nagradu i naknadu troškova stečajnog upravitelja, jer će se ona u tom slučaju u skladu s čl. 94. st. 6. Stečajnog zakona, tj. čl. 29. st. 6. toga zakona isplatiti iz sredstava Fonda za namirenje troškova stečajnog postupka.

Dakle, stečajni upravitelj koji obavlja dužnost stečajnog upravitelja ima legitimno očekivanje da će prema vrijednosti stečajne mase koja je unovčena za vrijeme trajanja stečajnog postupka dobiti pripadajuću nagradu i on to pravo gubi u slučaju da bude razriješen radi neuspješnog obavljanja te dužnosti. Stoga mu mora biti dano pravo da se bori protiv takve odluke, odnosno mora mu se omogućiti da se očituje o namjeri stečajnog suda da donese odluku o razrješenju.

U predmetnom stečajnom postupku unovčena je imovina stečajnog dužnika u iznosu od 7.492.943,31 eura, pa bi revidentu kao stečajnom upravitelju, zajedno s dužnim porezima i doprinosima, trebala pripasti nagrada u iznosu od bruto 89.886,52 eura. Radi se o zakonski i radom zasluženom novčanom iznosu koji predstavlja naknadu za četiri i pol godine rada tijekom stečajnog postupka, pa je i to razlog zbog kojeg se stečajnom upravitelju mora dopustiti da u žalbenom postupku pobija odluku o svome razrješenju kojim gubi prvo na tu nagradu, odnosno razlog zbog kojeg mu se trebalo omogućiti da se očituje o namjeri stečajnog suda da ga razriješi.

Dokaz: - OS u ST – Ovr-479/2023 – rješenje o namirenju od 10. svibnja 2024.

10. Člankom 81. st. 1. toč. 3. Stečajnog zakona propisano je da će se stečajni upravitelj brisati s liste stečajnih upravitelja ako je razriješen dužnosti stečajnog upravitelja zbog neurednog obavljanja dužnosti iz čl. 91. st. 1. SZ u više od 2 stečajna postupka u posljednje tri godine.

Takvo brisanje s liste u skladu s čl. 79. st. 2. al. 4. SZ znači da osoba ne može biti upisana na listu stečajnih upravitelja i posljedično obavljati dužnost stečajnog upravitelja dok ne proteknu 3 godine od brisanja s liste i dok ponovno ne položi ispit za stečajnog upravitelja.

Nadalje, iz toga proizlazi da odluka o razrješenju, na koju revident ne bi imao pravo žalbe, odnosno ne bi imao pravo da se očituje o donošenju te odluke, može automatski dovesti do zabrane obavljanja dužnosti stečajnog upravitelja ukoliko bi bio predmet još dvije arbitrarne odluke o razrješenju dužnosti tijekom naredne 3 godine, drugim riječima do zabrane prava rada u zanimanju za koje se kvalificirao, čime bi ga se, s obzirom na to da se radi o specifičnom poslu, kojim se ne može nastaviti baviti u nekoj drugoj firmi ili nekoj drugoj državi, egzistencijalno ugrozilo.

11. Zakonodavac je prepoznao apsurdnost pravnog rješenja prema kojem stečajni upravitelj nema pravo žalbe na odluku o vlastitom razrješenju, pa je izmjenama i dopunama Stečajnog zakona („Narodne novine“ br. 36/22), odredbom čl. 91. st. 2. Stečajnog zakona, dao stečajnim upraviteljima pravo na žalbu protiv rješenja o razrješenju i na taj način im omogućio ostvarivanje prava na žalbu i u užem smislu.

Stoga je moguće i pravno održivo stajalište da su stečajni upravitelji u stečajnim postupcima koji su bili pokrenuti prije stupanja na snagu izmjena i dopuna Stečajnog zakona iz 2022. godine bili diskriminirani u odnosu na stečajne upravitelje koji dužnost obavljaju u stečajnim postupcima koji su pokrenuti nakon stupanja na snagu spomenutih izmjena i dopuna Stečajnog zakona iz 2022. godine, jer potonji imaju pravo na žalbu protiv rješenja o razrješenju dužnosti, dakle mogu ostvarivati ustavno pravo na žalbu i u užem smislu.

12. Slijedom svega navedenog, revident predlaže Vrhovnom sudu Republike Hrvatske da prihvati ovaj prijedlog za dopuštenje revizije zbog toga što je revident učinio vjerojatnim da su mu teškim povredama postupka povrijeđena temeljna ljudska prava zajamčena Ustavom Republike Hrvatske i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Zdravko Kuzmić p.p.

Prilozi: punomoć + 5

- 1. rješenje Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, Pž-2526/2024*
- 2. potvrda primitka rješenja VTS-a, Pž-2526/2024*
- 3. rješenje TS u Splitu, posl. broj St-45/2015 od 14. svibnja 2024. godine*
- 4. žalba revidenta na rješenje o razrješenju*
- 5. OS u ST – Ovr-479/2023 – rješenje o namirenju od 10. svibnja 2024.*